

Dominique Savelkoul - Foto: Jitske Nap

Exuberantie in Maastricht

Tefaf-summit onderstreept belang
filantropie voor kunst

Door: Floris Kappelle

06-03-2025

Cultuur Profiel

Vele tientallen miljoenen euro's gaan er elk jaar in om. Hoeveel precies weet niemand. Dat blijft Het Geheim van Maastricht. Tijdens de zesdaagse kunstbeurs Tefaf Maastricht noteren sommige handelaren volgens insiders tot 70% van hun jaaromzet. En dat moet gevierd worden, vooral de eerste twee, besloten dagen die altijd druk worden bezocht door groepen mecenasen, particuliere verzamelaars, museumdirecteuren en -conservatoren. Maar de organisatie van Tefaf kijkt ook vooruit en naar het belang van kunst in het algemeen.

Tefaf organiseert op 17 maart onder de titel *Reimagining Philanthropy: New Models for Private Funding in the Arts*, een symposium met paneldiscussies die inzoomen op de noodzaak van filantropie in de kunst. Aantredend Tefaf-directeur Dominique Savelkoul: 'Kunst kan niet alleen overleven op subsidies. Alternatieve inkomstenbronnen zijn pure noodzaak voor kunstinstellingen. Denk aan vermogende particulieren en bedrijven. Fondsen werven heeft de hoogste prioriteit. Door een keur aan topsprekers uit de gehele wereld op het podium te plaatsen hopen wij die partijen op een spoor te zetten. Het blijft een van de meest vitale discussies in de kunstensector.'

Tal van prominenten gaan in gesprek en geven hun visie, onder wie Wim Pijbes (Stichting Droom en Daad), Barbera Wolfensberger (Ministerie van OCW) en Kathleen Ferrier (Nederlandse UNESCO Commissie). Speerpunten: het gebrek aan publieke financiering en hoe filantropie ten goede kan komen aan de non-profit beeldende kunstsector in Europa. Savelkoul: 'Zo willen wij een rol spelen bij het creëren van synergie tussen private en publieke ondersteuning van kunst en cultuur.'

'Wealth transfer'

Met zo'n 50.000 bezoekers uit de gehele wereld behoort de befaamde kunstbeurs in Maastricht tot de absolute wereldtop. Die reputatie heeft alles te maken met het weergaloze aanbod van kunst en antiek en de hoogste kwaliteit die hier domineert. En met de enorme *wealth transfer* naar de volgende generatie in aantocht ziet de kunstmarkt in het hoogste segment er veelbelovend uit. Een perspectief waar Savelkoul haar blik op richt.

Vanaf 15 maart gaan de deuren van het MECC in de Limburgse hoofdstad open voor de 38ste editie van Tefaf Maastricht, die wordt gezien als de belangrijkste kunst- en antiekbeurs ter wereld. Met 273 exposanten uit 21 landen is er nogal veel te zien en dat alles is te koop. Dit is bij uitstek de gelegenheid voor nieuwe acquisities. Geen wonder dat verzamelaars en musea eerste keus hebben tijdens de twee preview dagen.

Vetting committee

Voor exposanten geldt: een plek op TEFAF staat garant voor kooplustig publiek dat op zoek is naar kunstvoorwerpen van museale kwaliteit. Die hoge standaard wordt gewaarborgd door een strenge selectie van de deelnemers en door internationaal samengestelde keuringscommissies die alle ingebrachte voorwerpen onderwerpen aan een specialistisch onderzoek. De vraag naar vierkante meters is dan ook groot. 'Groeï van de beurs is echter geen doel op zich', zegt Tefaf-baas Savelkoul. 'De focus ligt als altijd op diversiteit en kwaliteit van het aanbod; dit laatste dankzij de strenge vetting, het proces van screenen en keuren.'

Met een sterke achtergrond in de wereld van kunst, cultuur en fondsenwerving in België en Londen weet Savelkoul als geen ander hoe de hazen lopen. En dat is geen luxe in tijden van fiscale onzekerheid. Grote kunstbeurzen als Tefaf staan voor grote uitdagingen. Dreigende btw-verhogingen, nieuwe EU-reglementen voor het binnenbrengen van historisch erfgoed. Als Foundation zit Tefaf aan tafel met overheidsinstanties in Brussel en Den Haag om de werkbaarheid voor de deelnemers te behouden.

Grande dame

Tefaf toekomstbestendig maken en aan de top houden, dat is het uiteindelijke doel. Savelkoul: 'We spelen een voortrekkersrol in overeenstemming met onze status van grande dame van de internationale kunstbeurzen.' Ander speerpunt is het aantrekken van jongere deelnemers, verzamelaars en conservatoren. Relevant blijven in een snel veranderende kunstwereld, dat is telkens weer het adagium.

Als breed georiënteerde kunstbeurs is Tefaf minder onderhevig aan trends. Door de jaren heen zien we wel een lichte verschuiving naar hedendaagse kunst. Inspelen op de actuele trends is het terrein van de handelaren terwijl het algehele beeld van zeventienduizend jaar kunstgeschiedenis leidend blijft. Die ontzagwekkende variëteit sluit goed aan bij het verschijnsel *cross-collecting*.

Je ziet dat een jonger publiek tegenwoordig veel vaker wil wonen in een interieur met uiteenlopende objecten die ze mooi vinden en niet meer alles wil verzamelen van één genre of één periode. Een antieke Griekse vaas naast keramiek van Picasso of een 17de-eeuwse tekening van een Hollandse tulp naast een *Flower* van Andy Warhol.

NextGen

Voor die jongere en nieuwe kunstkopers heeft TEFAF het *Emerging Collectors Program* ontwikkeld. Via een digitale, interactieve plattegrond kan deze specifieke doelgroep van potentiële verzamelaars speciaal uitgenodigd worden door deelnemers om soepel te navigeren langs kunstwerken tot 20.000 euro. Savelkoul: 'Dit is echt Tefaf met een andere blik. Wie deze alternatieve plattegrond volgt komt makkelijk in gesprek met exposanten. Dat leidt weer tot mooie ontmoetingen en niet zelden tot spontane beursaankopen.'

Dat de toekomstige generaties scherp in beeld zijn blijkt verder uit de Tefaf Curator Course die is ontwikkeld voor jonge conservatoren. Via een *open call* schrijven kandidaten uit de hele wereld daarvoor in. Niet de zoveelste kunsthistorische opleiding, maar een opleiding -in samenwerking met de Universiteit Maastricht- met alle ins en out over de kunstmarkt, de dynamiek van veilinghuizen en inzichten in omgang met aankoopbudgetten.

Showcase

Ook aan opkomende dealers is gedacht. Sinds 2008 zet de TEFAF Showcase zich in voor het ondersteunen van jonge galeristen op de internationale kunstmarkt. Deze sectie biedt onderdak aan tien deelnemende galerieën die maximaal tien jaar actief zijn. Jong talent dus met een bewezen expertise waarin de volle breedte van Tefaf Maastricht zich weerspiegelt ziet met een aanbod van Chinees porselein tot tribale kunst uit Afrika. Als kers op de taart zal de J.P. Morgan Private Bank Showcase Prize worden uitgereikt als erkenning van deze laagdrempelige en altijd verrassende instapmogelijkheid.

Savelkoul: 'De tefaf Showcase trekt veel jonge deelnemers en we zijn verheugd om te zien dat voormalige Showcase-exposanten inmiddels een internationale reputatie hebben opgebouwd.'

Volgende week gaat Tefaf open. Veeleisende kunstkopers maken zich klaar. En wie een leuke erfenis heeft en eindelijk die Titiaan, Ai Weiwei of Gauguin wil verwerven, begeeft zich met gezwinde spoed naar Maastricht. Zelf hebben wij een fijne mobile van Calder op het oog. Kosten: een bedrag met zeven cijfers. Die is zo ingepakt. *Cash en carry*.

Tefaf Maastricht, 15 t/m 20 maart

